

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 30.1.2008
СОМ(2008) 42 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Предложение за съвместния доклад относно социалната закрила и социалното
включване за 2008 година**

{SEC(2008)91}

КЛЮЧОВИ ПОСЛАНИЯ

- Социалните и икономическите политики могат и следва да се подкрепят взаимно. През последните години реформите в областта на социалната закрила и политиките за активно включване допринесоха за по-висок икономически растеж и повече работни места. Въпреки това, трябва да се положат още усилия, за да се гарантира, че подобрената икономическа рамка носи предимства и за хората, маргинализирани по отношение на обществото. Поради това предотвратяването и справянето с бедността и социалното изключване чрез по-нататъшно осъвременяване на социалната закрила в рамка от стабилни фискални политики, съчетаващи социална адекватност и икономическа устойчивост, е от съществено значение за устойчивото развитие на Европа. По-общо казано, трябва да се следват интегрирани политики – включващи също равенството между половете – които вземат под внимание целта за пълно включване в обществото на лицата в най-уязвимо положение. Ще бъдат необходими постоянни усилия по време на следващия цикъл от Лисабонската стратегия и след него.

- Равнището на заетост се повиши за всички категории по-възрастни работници. Мерките за активно включване и реформите в пенсионната система и пазара на труда подобриха стимулите за работа, но все още е необходимо да работят повече хора. Освен това, те трябва да съхранят икономическата си активност за по-дълго време. Заедно с усилията за подобряване на производителността това ще допринесе за наличието на по-стабилна основа на системите за социална закрила и за по-голямата адекватност и устойчивост на пенсионната система. По-конкретно пенсионните реформи могат да насърчат активното стареене чрез повишаване на пригодността за заетост, съкращаване на схемите за ранно пенсиониране, увеличаване на гъвкавостта при пенсиониране и засилване на стимулите за по-дълъг трудов живот, при условие че пазарите на труда са отворени за по-възрастни работници.

- Макар и пенсионните реформи да са в напреднал стадий, те трябва да се наблюдават редовно по отношение на въздействието им върху бъдещата адекватност и устойчивост на осигурителните схеми, както и по отношение на риска от изпадане в бедност. Трябва да се повиши осведомеността относно рисковете, свързани с различни пенсионни схеми, като се насърчава информираният избор.

- От 78 милиона европейци, живеещи в риск от изпадане в бедност, 19 милиона са деца. Необходимо е да се гарантират равни възможности за всички и успешно завършване на образованието за всяко дете, за да се прекъсне предаването на бедността и изключването на следващото поколение. Ето защо трябва да се подсилат политиките на включване и борба с дискриминацията, най-вече по отношение на имигрантите и техните потомци и на етническите малцинства.

- Когато децата са бедни, това е защото живеят в домакинства с безработни членове на семейството, получаващи недостатъчни социални помощи, или защото работните заплати на техните родители не са достатъчни за предотвратяване или справяне с бедността. Поради това прилагането на балансиран, всеобхватни стратегии за активно включване е косвен, но основен елемент за подпомагане на благосъстоянието на децата и младите хора. Трябва да се постигне правилният баланс между подпомагането на семействата и подкрепянето на самите деца. Най-добри резултати се постигат тогава, когато усилията се насочат към децата в най-неравностойно положение в рамките на по-широк универсален подход.

- Социалните политики оказват голямо влияние върху здравето, а то е важен фактор, определящ шансовете ни в живота. Необходими са действия за намаляване на постоянната и значителна неравнопоставеност в областта на здравеопазването. Действията трябва да се основават на подход, при който здравето е в центъра на всички политики; социалната закрила може да гарантира равен достъп до здравни грижи и превенция според нуждите, включително на най-трудните за обхващане членове на обществото.

- Нуждите от дългосрочни грижи нарастват. Държавите-членки поеха ангажимент да подобряват достъпа до качествени услуги. Необходимо е да бъде постигнат точният баланс между публични и частни отговорности и формални и неформални грижи. Осигуряването на грижи в домашни условия или в рамките на местните общности е за предпочитане пред институционалните грижи, но за много държави-членки предоставянето на такива качествени услуги си остава предизвикателство. Същото се отнася и за подобрената координация на грижите и за гарантирането на подкрепа за лицата, осигуряващи неформални грижи.

- Първият цикъл от усъвършенствания отворен метод на координиране (ОМК) показва, че общите социални цели, договорени през 2006 г., помогнаха на държавите-членки при изготвяне на техните политики. Насочени към дългосрочни цели, те остават валидни и днес и тяхното непрекъснато прилагане е от критична важност за успеха на Лисабонската стратегия.

- Фокусирането върху ключови въпроси през 2007 г. беше новост в ОМК. То повиши разбирането, насърчи взаимното обучение и окуражи по-доброто наблюдение и целенасоченото отчитане на резултатите. Държавите-членки и Комисията ще приложат подобрени методи на работа за ускорено осъществяване на европейските и националните стратегии с оглед цикъла на ОМК за периода 2008–2011 г. и след това.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

След реформите в рамките на Лисабонската стратегия растежът се повиши, бяха създадени нови работни места, докато безработицата в Европа започна да намалява. Положителните ефекти върху социалното сближаване са видими, като например намаляващата дългосрочна безработица. Неравнопоставеността между половете, въпреки че също намалява, като цяло остава значителна. Равнището на заетост при по-възрастните работници сега е почти 44 % в ЕС (34,8 % при жените, 52,6 % при мъжете); 9 държави са постигнали целта от 50 % до 2010 г. Реформите в областта на социалната закрила и политиките за социално включване започват да дават резултат: те пряко насърчават социалното сближаване, като подкрепят също и растежа посредством подобряване на предлагането на работна ръка и по-устойчиво бюджетно финансиране. Финансирането на социалната закрила зависи от разширяването на финансовата му основа и нейното преминаване от данъчното облагане на труда към други видове данъци. Необходимо е оптимизиране на качеството на социалните разходи за поддържане на адекватни равнища на социална закрила и стабилни държавни финанси.

Но големият икономически растеж и създаването на работни места не подобряват автоматично положението на най-маргинализираните членове на нашите общества. Наличието на работа представлява най-добрият шанс да се избегне социалното изключване, но не винаги е гаранция за това. Около 8 % от гражданите на ЕС живеят в

риск от изпадане в бедност въпреки факта, че са назначени на работа. Дори на динамични пазари на труда делът на домакинствата с безработни членове може да остане незасегнат и някои от тях да попаднат в омагьосания кръг на периоди с ниско заплащане и периоди без никакво заплащане. Ако се разгледа населението като цяло, около 16 % от гражданите на ЕС, т.е. почти 80 милиона души, са подложени на риск от изпадане в бедност поради ниски доходи, като жените са по-уязвими в това отношение. В повечето държави-членки децата и младите хора са сред групите в уязвимо положение, които са изправени дори пред по-висок риск.

Съвместният доклад за 2007 г. разгледа първия комплект от национални стратегически доклади, в които се разглеждат по интегриран начин политиките относно социалното включване, пенсионната система, здравеопазването и дългосрочните грижи¹. В тези доклади бе нагледно показано как съвместното разглеждане на всички цели и по-стратегическият и целенасочен подход подобряват ефективността на политиката и на държавните разходи. 2007 беше година без изготвяне на национални доклади, което позволи фокусиране върху специфични теми, подчертаващи дългосрочното измерение на европейската стратегия. Раздел 2 обобщава изводите, до които бе достигнато по избраните теми, а раздел 3 хвърля поглед към бъдещите перспективи. 2007 година отбеляза също началото на нов програмен период за структурните фондове (СФ). Повечето държави-членки положиха значителни усилия за използване на СФ за изпълнение не само на приоритетите за „растеж и работни места“, но също на общите социални цели. От бюджета на Европейския социален фонд (ЕСФ) за 2007–2013 г. почти 10 милиарда евро ще бъдат изразходвани пряко по приоритета за социално включване, т.е. 12,4 % от целия бюджет. Отделно от това пряко финансиране, други дейности на ЕСФ ще подкрепят социалното включване на хора в неравностойно положение. Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) също ще направи значителна инвестиция, около 17 милиарда евро, в социална инфраструктура (образование, здравеопазване, грижи за децата, социални жилища). Държавите-членки разчитат на СФ за ефективното допълване на финансирането и дейностите им на национално, регионално и местно равнище.

По-подробна оценка на темите и изчерпателен анализ на използването на СФ за осъществяване на общите социални цели² са предоставени в приложения документ.

2. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ ОТВОРЕНИЯ МЕТОД НА КООРДИНИРАНЕ И ЛИСАБОНСКАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАСТЕЖ И ТРУДОВА ЗАЕТОСТ

Европейският съвет през март 2007 г. подчерта, че общите социални цели на ЕС следва да бъдат по-добре отразени в дневния ред от Лисабон. Неформалният Съвет наблегна още веднъж на необходимостта от подобряване на интеграцията и видимостта на социалните приоритети в по-широката европейска стратегическа рамка за реформи. Министрите подчертаха, че един от най-важните инструменти за напредъка на ЕС по отношение на заетостта и социалните въпроси е координацията на политики, която е от съществено значение както за подобряване на качеството на политиките, така и за постигане на напредък в осъществяването на общите цели. Комитетът за социална

¹ През 2007 г. някои държави-членки актуализираха своите стратегии: AT, FR, NL, RO, FI, SE, SI и UK.

² Някои други финансови инструменти на ЕС, като Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони, също допринасят за социалното включване.

закрила (КСЗ) реагира, като възложи на една работна група задачата да се намерят примери за положително взаимодействие между общите социални цели и целите за по-голям икономически растеж и повече и по-добри работни места.

Докладът на работната група подчерта тясната взаимовръзка и взаимната подкрепа на икономическите политики, политиките за заетост и социалните политики. Добре проектираните системи за социална закрила и политики за социално включване са продуктивни фактори, допринасящи значително за икономическите постижения на всяка държава-членка. Продължаващите реформи в пенсионната система и здравеопазването имат положително въздействие както върху доброто състояние на държавните финанси, така и върху поведението на трудовия пазар. Успешните мерки в областта на здравеопазването подобряват качеството на живот и производителността. Всеобхватните политики за активно социално включване на хората, които са най-отдалечени от пазара на труда, подобряват човешкия капитал и предлагането на работна ръка, като същевременно укрепват сплотеността на обществото. Повишаването на благосъстоянието на децата и младите хора спомага бъдещите поколения да развият пълния си потенциал, което би им позволило да допринасят повече за обществото и за икономиката.

2.1. Усилия за намаляване на бедността при децата

Процентът на риска от изпадане в бедност сред децата в ЕС (19 %) е по-висок от този за населението като цяло. В най-засегнатите държави той достига до 30 %. Около 10 % от всички деца живеят в домакинства, в които никой не работи, като 60 % от тях са изложени на риск от изпадане в бедност. Въпреки цялостния напредък на пазара на труда, тази стойност не се е променила от 2000 г. насам. Само 7 % от децата са изложени на риск от изпадане в бедност, когато работят и двамата родители, но този риск достига до 25 %, когато работи само единият родител. Други фактори, съчетани с ниска интензивност на труда, включват съжителство само с един родител или живот в многобройно семейство. Среднестатистически трансферът на социални фондове намалява риска от изпадане в бедност сред децата с 44 %. Бедността при децата е резултат на сложно взаимодействие между тези фактори. Най-добрите резултати обикновено се постигат от държави, които подхождат глобално към проблема и намират правилен баланс между мерките, насочени към семейството, и тези насочени към самите деца. Това предполага комбинирането на стратегии за подобряване на достъпа до заетост и обвързването на родителите със заетостта с подпомагащи услуги и със социални помощи, което свежда до минимум риска от влизане в капана на бедността. За постигане на успех е необходимо тези мерки да формират добре балансирана политика като съвкупност от конкретни механизми и инструменти – фокусирани върху ранната интервенция, осигурени с подходящи ресурси и подкрепени с ясни цели и насоки.

Ако децата са бедни, това по правило е защото живеят в бедни домакинства. Подобряването на материалното положение на децата включва повишаване на семейния доход чрез пряка подкрепа – или финансова, или под формата на осигуряване на основни социални услуги – както и чрез мерки за улесняване на достъпа на двамата родители до пазара на труда. Балансът между професионалния и семейния живот може да играе основна роля, например чрез повишаване на качеството и количеството на предоставените грижи за деца. Въпреки това, всяко действие за засилване на връзката между родителите и пазара на труда трябва да се придружава от мерки за гарантиране, че тези, които нямат капацитет или възможност да работят, ще получават достатъчна

подкрепа, която да позволява на тях и техните семейства да живеят достойно. Наличието на деца, живеещи в риск от изпадане в бедност дори и при работещи родители, подчертава необходимостта от по-качествени работни места, от среда, насърчаваща запазването на работното място, и от възможности за издигане в кариерата. В този контекст е насърчаващо да се види значението на активното включване, отдавано от държавите-членки в предложенията им за използването на ЕСФ за преодоляване на пречките за участие, пред които се изправят хората в неравностойно положение.

Най-добре справящите се държави-членки осигуряват балансирана комбинация между универсални и целеви мерки. Универсалните мерки като цяло създават благоприятна среда за семействата, не водят до пораждаване на ефекта на задънената улица и не водят до стигматизиране. При все това целевите мерки, предназначени да не обезкуражават желанието за работа, също са необходими за достигане до изпадналите в най-голяма нужда. Образованието може да играе жизненоважна роля в компенсирането на социално-икономически проблеми и в ефективното проправяне на пътя за успешно развитие на децата. Държавите-членки признават необходимостта от гарантиране на равни възможности за всички деца по отношение на грижите за децата и предучилищните занимания, като се предприемат все повече превантивни мерки за справяне с ранното напускане на училище.

Въпреки това са необходими повече мерки за справяне с риска от социално изключване, пред който са изправени децата и младите хора от среда, повлияна от множество неблагоприятни обстоятелства, като децата от ромски произход, които често са особено маргинализирани. Целевите образователни програми, които са фокусирани върху такива групи в необлагодетелствано положение и предизвикват активното сътрудничество на родителите, следва да бъдат подкрепяни все по-активно.

Широко разпространеното социално изключване на млади хора, които прекарват своето детство в домове за социални грижи, остава сериозен проблем. В много държави-членки се забелязва тенденция към настаняването на деца в приемни семейства вместо в институционални домове, като целта е да им се осигури семейна среда вместо в домове за институционални грижи. Това е само една от многото области с перспективи за политическо развитие и взаимно обучение (оценка и обучение на приемни семейства, набиране за подsigуряване на предвиденото увеличение на броя на настаняванията и т.н.).

Национални количествени цели, съчетани със силна политическа ангажираност, могат да насърчат напредъка при изпълнението. Адекватното наблюдение е от основна важност, като за тази цел се създават механизми, там където такива все още не са въведени. От съществено значение е да се осъзнае, че положението на повечето деца в уязвимо положение, например приютените в институционални заведения или живеещи на улицата, не може да се наблюдава посредством стандартни инструменти за проучване, а изисква специфични инструменти за проследяване. КСЗ одобри предложението за комплект от препоръки за подобрен анализ и наблюдение въз основа на работата, извършена от целевата работна подгрупа „Показатели“ относно бедността и благосъстояние на децата.

На последно място съществуват неизползвани възможности за съвместни ефективни действия между стратегиите за борба с бедността, политиките за защита на правата на децата и усилията за борба с дискриминацията. Приема се, че детската бедност трябва

да се разглежда в широк контекст, отвъд финансовата бедност, като се имат предвид например материалните лишения, липсата на социално участие и излагането на рискове, включително поведенческите рискове.

2.2. Насърчаване на по-дълъг трудов живот

През изминалото десетилетие бяха осъществени обширни структурни реформи на пазара на труда и на пенсионната система в повечето държави, като в някои държави-членки те все още продължават. Тези реформи разчитат на подход, обхващащ целия жизнен цикъл, чрез укрепване на връзката между пенсионните вноски и придобивки и стратегии за активно стареене чрез намаляване на достъпа до схеми за ранно пенсиониране и укрепване на стимулите за по-дълго оставане на трудовия пазар и подобряване на пригодността за заетост на по-възрастните работници. Те се нуждаят да бъдат допълнени от мерки за гъвкава сигурност през целия жизнен цикъл за подобряване на количеството и качеството на работните места, особено за хората с нестабилни кариери, ниско заплащане и затруднения при придобиване на право на адекватна пенсия. Хората, получаващи пенсия при ранно пенсиониране, често представляват около 20 % от населението на възраст между 55 и 64 години. Следователно намаляването на получаването на тези придобивки може значително да допринесе за по-дълъг трудов живот.

Подобрението напоследък на равнищата на заетост сред хората на възраст между 55 и 64 години облагодетелства всички категории работници, включително тези с ниска квалификация. Продължаващите реформи на схемите за ранно пенсиониране трябва също да се фокусират върху тази група.

Повечето държави-членки започнаха реформи за намаляване на случаите на ранно пенсиониране, фокусирайки се върху проекта за обезщетенията за безработица и ранно пенсиониране и достъпа до пенсии на хора с увреждания и нуждаещи се от рехабилитация. Някои държави преразглеждат също данъчното облагане и системата на частното пенсионно осигуряване.

Ключовите цели на тези реформи са ограничаване на условията за допустимост, като същевременно се създава адекватна рамка за непрекъснато участие на по-възрастните работници на пазара на труда, и се допускат изключения в случай на особено трудни или опасни видове труд, подобряване на стимулите за работодателите за по-дълъг трудов живот на служителите и за наемане или задържане на работа на по-възрастни работници, и подобряване на възможностите за работа за хора в неравностойно положение и с ниска квалификация чрез подобряване на условията на работа, признаване на неформалното обучение и предоставяне на възможности за надграждане на уменията, включително умения в сферата на ИКТ, преквалификация и обучение през целия живот, като често се разчита на финансиране от ЕСФ.

Въпреки това, в някои държави-членки броят на хората, получаващи обезщетения за ранно пенсиониране, все още продължава да нараства. Поради това са необходими по-систематични реформи за значително намаляване на периода между края на последната заемана длъжност и получаването на полагащата се по закон пенсия. Повечето мерки засилват очаквания спад в бъдеще в предоставянето на държавни пенсии при определена възраст и по този начин увеличават безпокойството за адекватността на тези пенсии по-нататък във времето. Правилното решение е да се гарантира, че работят повече хора и че те работят по-дълго време, което изисква активни усилия за

намаляване на дискриминацията спрямо по-възрастните работници на пазара на труда. Това подчертава също значението на допълнителното частно пенсионно осигуряване.

2.3. Осигуряване на предоставянето на частно финансирани пенсии

Частно финансираните пенсионни схеми придобиват нарастващо значение. Това обикновено означава промяна в споделянето на рисковете между бенефициери, правителства, финансиращи предприятия и пенсионни фондове, което трябва да бъде добре преценено и да бъде придружено от съответно законодателство.

Цялостното въздействие върху адекватността на бъдещите пенсии е трудно да се оцени и зависи от размера на вноските, пренасочени към финансираните схеми, и от тяхното действително покритие. Докато повишаването на заетостта и на производителността увеличава обхващането на работниците, имащи по-малък достъп до частно пенсионно осигуряване, изглежда са необходими специфични политически мерки за увеличаване на този обхват, който в момента е средно 50-60 %, за да се гарантира, че цялото работещо население ще натрупа достатъчни права за частна пенсия – цел, която са си поставили много държави-членки. Размерът на бъдещите пенсии ще зависи също от действителната възвръщаемост на натрупания капитал, както и от действителните разходи и такси, които могат да повлияят в по-голяма степен на по-ниските пенсии.

В онези държави-членки, които започнаха да отреждат по-важно място на частното пенсионно осигуряване, механизмите за преход все още се разработват. Освен това, елементи като възрастта, на която е задължително присъединяването към държавно финансираните схеми, отношението към периодите на невнасяне, правилата за индексирание, структурата на гаранциите и възрастите за пенсиониране могат да имат силно въздействие върху бъдещите пенсионни плащания.

Но пенсионните схеми с дефинирани вноски трябва също да се адаптират към нарастването на продължителността на живота. С повишаването на значението на пенсиите с дефинирани вноски ролята на правителството трябва да бъде ясно определена. Това предполага определянето на условия за изплащане на пенсиите, подходящ надзор, информиране на обществеността и познаване на финансовите механизми.

2.4. Намаляване на неравнопоставеността по отношение на качеството на здравеопазването

Независимо от цялостното подобрене в здравеопазването, остават значителни различия в качеството на здравеопазването не само между отделните държави-членки, но и в рамките на всяка една държава между различните групи от населението според социално-икономическото положение, местожителството, етническата принадлежност и пола. Средностатистически, хората с по-ниско образование, по-лошо финансово или професионално положение имат по-къса продължителност на живота и страдат по-често от заболявания и болести, отколкото групите в по-добро положение, и тези различия не намаляват. Неравнопоставеността по отношение на доходите, бедността, безработицата, стресът, лошите трудови и жилищни условия са важни определящи фактори за неравнопоставеността в областта на здравеопазването, също както и индивидуалното поведение и желанието и способността за понасяне на съответните разходи.

Макар и системите за здравеопазване да допринесоха за значителното подобрене на здравето състояние в ЕС, различните социални групи нямат еднакъв достъп до здравните грижи. Голямото предизвикателство е осигуряването на достъп за всички до висококачествени грижи, отразяващи най-новия технологичен напредък, като същевременно се гарантира финансова стабилност. Поради това държавите-членки прилагат политики за намаляване на тази неравнопоставеност, например като водят борба с рисковите фактори чрез насърчаване на здравеопазването, чрез намаляване на разпространението и последиците от някои заболявания и гарантиране на по-ефективни превантивни действия в различна среда (в дома, в училище, на работното място). Значение имат също мерките за увеличаване на обхвата на населението, за справяне с финансовите пречки пред здравеопазването, за акцентирание по-скоро на действията по популяризиране и превенция, отколкото на лечебните грижи, и за преодоляване на културните бариери при ползването на услуги. Структурните фондове ще се използват за подкрепа на реформата и изграждане на капацитет основно в регионите, обхванати от цел „Сближаване“, за подобряване на достъпа и за развитие на човешките ресурси.

Въпреки това е необходимо комбинирането на политики с обща насоченост и такива, предназначени за социално-икономически групи с по-нисък статус. Практически всички държави-членки признават универсалното или почти универсалното право на здравеопазване и така са приспособили услугите си, че те да достигат до хората, които изпитват затруднения в достъпа до традиционни услуги поради физически или умствени увреждания, или езикови или културни различия. Само малък брой от държавите-членки започнаха да се борят с неравнопоставеността в здравеопазването по систематичен и всеобхватен начин чрез намаляване на социалните различия, предотвратяване на възникването на различия в системата на здравеопазване или чрез борба със здравните проблеми, които произтичат от тях. Това би гарантирало на практика равнопоставен достъп за равни потребности. И на последно място политиките извън здравния сектор също играят централна роля за подобряване на здравето на населението и намаляване на съществуващите различия при предоставянето на здравни грижи.

2.5. Дългосрочни грижи

Демографското застаряване и социално-икономическите промени напоследък се разглеждат като основните фактори за повишено търсене в бъдеще на услуги по осигуряване на дългосрочни грижи. Всъщност, повишението в търсенето е продиктувано главно от повишената продължителност на живота и нарастването на случаите на инвалидност и зависимост. Държавите-членки осъзнаха необходимостта да погледнат на дългосрочните грижи като на нов социален риск, който следва да бъде обхванат от социална закрила, и поеха ангажимент да гарантират почти универсален достъп до тях. Макар и да са неизбежни някои различия в предоставянето на услуги, способността на отделните лица да заплащат за тях или делът на частни източници на финансиране не трябва да възпрепятстват достъпа до висококачествени услуги. Въпреки осъзнатата необходимост, текущото предлагане не се превръща непременно в глобална и универсална рамка за предоставяне на дългосрочни услуги. Държавите-членки се стремят към осигуряване на устойчива комбинация от държавни и частни източници на финансиране. Мерките включват промени в механизмите на финансиране, но обезпеченото финансиране на дългосрочните грижи все още не е постигнато в голям брой държави.

Националните доклади показват, че предоставяне на услуги в домашни условия или в рамките на местните общности, което е пригодно за лице в зависимо положение, се предпочита като алтернатива на институционалните грижи. Подкрепата на персонала, осигуряващ полагането на неформални грижи, и използването на нови технологии могат да помогнат на хората да останат възможно най-дълго в своите собствени домове. Структурните фондове ще се използват за насърчаване на деинституционализацията и подкрепа на услугите, предоставяни в рамките на различните общности. По-добрата координация между здравеопазването и социалните услуги се счита за критично важна за постигане на достатъчен обхват на грижите, позволяващ осигуряване на високо качество и ефикасно използване на ресурсите при предоставянето на дългосрочни грижи в институционална среда или в рамките на различните общности. За да се гарантира високо качество, предвидените мерки включват унифицирани стандарти и механизми за сертифициране на качеството, съчетани с налагани по законодателен път методи за оценяване.

Също така важен е и въпросът за работната ръка, осигуряваща тези дългосрочни грижи, която се състои предимно от жени. Особено в държавите, изправени през недостиг на работна ръка, адекватното набиране, обучение и преквалификация на персонала остават предизвикателство, за чието преодоляване ЕСФ потенциално може да помогне, също както и координирането на формални с неформални грижи. Подобряването на условията на труд и официалното признаване на предоставящия неформални грижи персонал в схемите за социално осигуряване са начини за гарантиране на високо равнище на качеството при предлагането на неформални грижи.

3. БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ НА ОТВОРЕНИЯ МЕТОД НА КООРДИНИРАНЕ

Фокусирането върху избрани теми през 2007 г. предостави възможност за задълбочен анализ на засегнатите въпроси и политическите отговори. По-специално фокусирането върху бедността при децата повиши споделеното разбиране на различните фактори, които определят социалното включване и благосъстоянието на децата и младите хора. Надграждането върху вече постигнатото и осигуряването на същия напредък през следващите тематични години ще засили влиянието на ОМК върху общите социални цели.

ОМК служи като средство за насърчаване на общо разбиране за приоритетите на социалната политика. Неговата рамка за взаимно обучение и обмяна на опит допринесе за прилагането на по-ефикасни политически стратегии. Напредъкът до този момент потвърждава валидността на общите социални цели. Те предоставят всеобхватна рамка за интегрирани действия и анализът на дългосрочните предизвикателства показва неотложната необходимост от повишаване на усилията.

Намирането на пътища за по-нататъшно развитие на сътрудничеството беше една от най-важните точки в дневния ред на КСЗ през 2007 г. Обсъжданията се съсредоточиха около това как да бъде увеличен потенциалът на взаимното обучение. Беше постигнато споразумение относно някои подобрения, които трябва да бъдат приложени през периода 2008-2011 г.:

- Преминаване към подход, ориентиран в по-голяма степен към контекста и процедурите, като се разглеждат също така неуспешните политики и повтарящото се изготвяне на политики в отговор на срещнати трудности.

- По-интегрирано и стратегическо използване на всички налични инструменти за подкрепа на прилагането на ОМК (по-специално PROGRESS).
- По-систематично включване на резултатите от ключово значение при изготвянето на политиките, благодарение на засиления контрол.
- Укрепване на аналитичната рамка, включително на оценката на социалното въздействие.
- По-нататъшно подобрене на управлението чрез осигуряване на непрекъснато участие на заинтересованите страни, включително на местните власти, по време на политическия цикъл на ОМК.
- Подобряване на положителното взаимодействие между социалния ОМК и други съответни европейски процеси в рамките на Лисабонската стратегия.
- Подобряване на разпространяването на резултатите.

Със своята инициатива за активното включване³ Комисията прикани държавите-членки и други заинтересовани страни да обмислят предложение за допълнително засилване на капацитета на ОМК за подкрепа на усилията на държавите-членки за осъществяване на общите социални цели. Принципът на субсидиарност и различните ситуации в отделните държави-членки трябва да се вземат под внимание. Въпреки това целта е да се гради върху споделеното разбиране за признатите ключови предизвикателства, с цел разработване чрез консенсус на ръководни насоки за прилагане. По този начин ОМК би могъл да бъде по-ефективен при насърчаване на най-добрите практики и контролиране на осъществения напредък.

³ Консултация, започната на 17 октомври 2007 г. по темата „Модернизирание на социалната закрила за по-голяма социална справедливост и икономическо сближаване: стремеж към активно приобщаване на хората, които са най-отдалечени от пазара на труда“, COM(2007)620.